

СТАНОВИЩЕ

**от доцент д-р Златороса Найденова Неделчева-Белафанте, Пловдивски университет
„Паисий Хилендарски“**

за дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“

по: област на висше образование **2. Хуманитарни науки**

професионално направление **2.1. Филология**

докторска програма **Руска литература**

Автор: Зоя Георгиева Иванова

**Тема: Памет и себепознание в еготекстовете на руски писатели емигранти във
Франция (първата половина на ХХ век)**

**Научен ръководител: доц. д-р Румяна Кръстева Евтимова, СУ „Св. Климент Охрид-
ски“**

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Със заповед № Р33-6309 от 20.12. 2022г. на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ (ПУ) съм определена за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема „Памет и себепознание в еготекстовете на руски писатели емигранти във Франция (първата половина на ХХ век)“ за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в област на висше образование 2. Хуманитарни науки, професионално направление 2.1. Филология, докторска програма Руска литература. Автор на дисертационния труд е Зоя Георгиева Иванова – докторант в редовна форма на обучение към катедра Руска филология на ПУ с научен ръководител доц. д-р Румяна Кръстева Евтимова от СУ „Св. Климент Охридски“.

Представеният от Зоя Иванова комплект материали на хартиен носител е в съответствие с Чл.36 (1) от Правилника за развитие на академичния състав на ПУ, включва следните документи:

- молба до Ректора на ПУ за разкриване на процедурата за защита на дисертационен труд;
- автобиография в европейски формат;
- протокол от катедрения съвет, свързан с докладване на готовността за откриване на процедурата и с предварително обсъждане на дисертационния труд;
- дисертационен труд;
- автореферат;
- списък на научните публикации по темата на дисертацията;
- копия на научните публикации
- декларация за оригиналност и достоверност на приложените документи;
- справка за спазване на специфичните изисквания на съответния факултет;

Познавам Зоя Иванова от 2013г. До 2020г. тя поемаше часове като хоноруван преподавател по италиански език към Катедрата по романистика и германистика. Впечатленията ми от работата ѝ са определено положителни. Колегата Иванова владее отлично италиански език и се отличава с коректност, много добри способности за работа в екип и уравновесеност на характера. Зоя Иванова е завършила магистърска степен по руска филология във ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“. Има магистърска степен по „Стопанско управление – мениджмънт“ от УНСС, филиал гр. Пловдив и магистърска степен „Превод и интеркултурна комуникация с италиански език“ от ПУ „Паисий Хилендарски“. В момента работи като преводач с итали-

ански език, превежда и специализирана техническа литература. Преподавала е за кратко руски език и литература. От 2018г. до 2021г. е редовен докторант по руска литература на ХХ в. Освен руски и италиански език, владее също френски, английски и немски. Има основни познания по испански език.

2. Актуалност на тематиката

През последните години проблематиката за себеизследването и спомена е особено актуална, интересът към теми като себепознание, памет, фамилна история, мемоари е голям не само в чужбина, но и у нас.

Проблемът за руската имиграция във Франция след 1917г. е многостранен и значим. За френската публика, а и не само, значително по-познати са писатели от новите генерации имигранти, които пишат на френски език като Андрей Макин, както и такива, които са променили имената си, например Анри Троайя (едва ли някой си спомня истинското му име Тарасов) или Ромен Гари (Роман Качев). От тази гледна точка работата на Зоя Иванова е важна, защото насочва вниманието именно към първата вълна имигранти – М. Цветаева, З. Гипиус и Вл. Ходасевич, може би малко позабравени или принципно по-непознати. Както споменава дисертантката, вниманието на учените към епистоларното и мемоарното наследство се засилва особено много след отварянето на архивите на руски писатели емигранти.

Актуалността на настоящия дисертационен труд се състои и в разглеждането на понятието *егодокумент* и дефинирането на *еготекст*, които все още не са достатъчно анализирани и употребявани в българското научно поле.

3. Познаване на проблема

Текстът на дисертацията, логическата и стегната структура, използваната богата библиография, коректното цитиране на източниците, всичко това е доказателство за безспорно доброто познаване на проблематиката и високата степен на осведоменост на докторантката. Първа глава, която обговаря теоретичната рамка на изследването, свидетелства за изчерпателна информираност за понятия като руска диаспора, аспекти на миграцията от така наречената *Първа вълна*, памет, себепознание, както и основните понятия от терминологичния апарат, с който се борави – *егодокумент* и *еготекст*, като се уточняват и конкретизират жанровите форми, включени в полето на *еготекста*. Много обстойно и всеобхватно са разгледани и проблематизирани идейните и тематични аспекти в творчество на тримата автори.

4. Методика на изследването

В дисертацията са използвани няколко различни подхода, което е напълно логично предвид разглежданата тематика. *Историко-литературният* метод е свързан с разглеждането на концепциите и изследванията на различни теоретици и историци на литературата, както и с еволюцията на представата на изследователите относно понятията *егодокумент* и *еготекст*. При характеризирането на феномена емиграция е използван *историческият метод* с техниките му на анализ и синтез. Анализът на констатираните явления, тяхното обясняване и тълкуване в дисертационния труд е реализиран чрез *интерпретативния* метод. В дисертацията е използван и *компаративният* метод, а при разглеждането и разбора на емпиричния материал са използвани *биографическият* и *психобиографическият* метод. Тази комбинация от методи е напълно адекватна на целите и задачите на изследването и логично е довела до успешните резултати и изводи.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Дисертационният труд е с общ обем от 242 страници. От тях 220 са научен текст, съдържащ увод, две глави и заключение. Първа глава е съставена от две части, а втора е организирана в три части. Останалият обем от 22 страници на изследването включва използваната литература, съдържаща около 200 заглавия научни, документални и художествени текстове.

В увода е обоснован изборът на темата, определени са обектът, предметът и целта на изследването, формулирани са задачите за постигането ѝ. Посочени са теоретичните и историографски източници и са изяснени методологическите подходи. Първа глава включва две

части. Първата е посветена на теорията и историографията на феномена руска емиграция. Втората част е отредена на анализа на еготекста като памет и себепознание. Ценно в тази част е осмислянето на семантиката и съставните части на понятието еготекст, както и разграничаването на понятията еготекст и егодokument и извеждането на критерии, които определят дадено произведение като еготекст.

Втора глава „Памет и себепознание“ представлява централният момент от изследването. Тя включва 3 части, посветени на тримата разглеждани автори, в които задълбочено и компетентно се анализират включените в корпуса творби, чийто избор е решаващ за постигане на поставените цели. Заключението маркира отново основните моменти в разработката, отчита постигането на поставената цел и произтичащите от нея задачи.

Според мен най-важните приносни моменти в дисертацията са следните:

- коректно и точно са дефинирани обект, предмет, цел и задачи на изследването;
- подробно и компетентно са представени теоретичните и историографски източници, сред които се очертават имената на Р. Декер, М. Бахтин, Ю. Лотман, П. Рикъор, Ф. Гаспарини, Бергсон и др.
- прецизно и многостранно е разгледан използваният понятиен апарат, изяснена е същността на термина еготекст, с акцент върху жанровото разнообразие в семантиката му;
- анализирани произведения „Живи лица“, „Автобиографична проза“ и „Некропол“ за пръв път се разглеждат като еготекстове и се изследват в тази посока;
- като иновационен момент следва да се отбележи използването в българската литературоведска русистика на понятието еготекст, мислено като акт на себепознание;
- друг личен принос на авторката е и разширяването на критериите за определяне на едно произведение като еготекст.

6. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

Резултатите от изследователската работа са апробирани в пет статии на български език, публикувани в научни сборници. Те са достатъчно представителни за дисертационния труд и поставят акцент върху основни тези и тематика в него. Броят на публикациите надхвърля определеното количество, отразено в специфичните изисквания на Филологически факултет.

7. Автореферат

Авторефератът отговаря на изискуемия обем, състои се от 32 страници, от които 28 стр. текст, цитирана библиография, списък с публикациите и приносните моменти в дисертацията. Авторефератът представя ключовите моменти от съдържанието на труда и маркира най-важните заключения и изводи. Изработен е според изискванията на правилника на ПУ и адекватно отразява основните резултати, постигнати в дисертацията.

8. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

Дисертационният труд на Зоя Иванова представя едно задълбочено и сериозно изследване в полето на българската литературоведска русистика, за което я поздравявам. Тезите на авторката са подкрепени с богат доказателствен материал. Приложената библиография включва значителен брой източници, което е доказателство, че дисертантката се е запознала с достатъчно теоретична и критическа литература по темата. Анализите предлагат задълбочени наблюдения и заключения. Всичко това ми дава основание да препоръчам на З. Иванова да подготви и издаде дисертационния си труд, което ще даде възможност на по-широк кръг читатели да се запознаят с него.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд *съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в българската литературоведска русистика* и отговарят на изисквания(та) на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на ПУ „Паисий Хилендарски“.

Дисертационният труд показва, че докторантката Зоя Иванова **притежава** задълбочени теоретични знания и професионални умения в своята научна област като **демонстрира** качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Поради гореизложеното, убедено давам своята **положителна оценка** за проведеното изследване, представено от дисертационния труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и **предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор“** на Зоя Георгиева Иванова в област на висше образование: 2. Хуманитарни науки, професионално направление 2.1. Филология, докторска програма Руска литература.

06.01. 2022 г.

Изготвил становището: .....

(доц. д-р Златороса Неделчева-Белафанте)